

Handledning till underlag för att beräkna handläggningskostnad per timme

FÖR KOMMUNALA TAXOR AVSEENDE
LAGEN OM SKYDD MOT OLYCKOR OCH
LAGEN OM BRANDFARLIGA OCH EXPLOSIVA VAROR.

MAJ 2016

Förord

Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) tar fram underlag som kan användas av kommunerna som stöd vid upprättande av taxor inom de verksamhetsområden som har sin utgångspunkt i lagen om skydd mot olyckor (LSO) och lagen om brandfarliga och explosiva varor (LBE).

En viktig del i arbetet med att ta fram en taxa i enlighet med dessa underlag är att beräkna kommunens handläggningskostnad per timme för respektive myndighetsområde.

SKL har 2015 tagit fram ett nytt underlag för att beräkna handläggningskostnaden per timme. Detta som ett led i det pågående arbetet med omarbetningar och förenklingar av förbundets underlag för taxekonstruktion inom de aktuella områdena.

Stockholm i maj 2016

Gunilla Glasare
Avdelningschef

Ann-Sofie Eriksson
Sektionschef

Avdelningen för tillväxt och samhällsbyggnad

Innehåll

Inledning	4
Bakgrund	4
Vad består underlaget av?	4
Hur ska resultatet användas?	4
Kontakt	4
Avgränsningar	4
Vad är det som ska räknas ut?	5
Vad är det som ska räknas ut?	5
Ny mall – nya begrepp	5
Diskutera beräkningen i kommunen.....	6
Hur gör man?	7
Steg för steg	7
Innan du börjar	7
Följ mallens struktur och fyll i dina uppgifter	7
Mallens flikar	8
1. Fliken Framsida.....	8
2. Fliken Generella uppgifter	8
3. Fliken Översikt.....	8
4. Fliken Genomsnittlig tid	8
5. Fliken Lönekostnad och årsarbetskraft	9
6. Fliken Gemensamma kostnader	10
7. Fliken Resultat.....	10
Slutförande	11
Några praktiska tips om mallen	12
Skyddade blad.....	12
Beräkningar som utförs automatiskt i mallen	13
Uppräkning med hjälp av index	14

Inledning

KAPITEL

1

Bakgrund

Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) tar fram material som kan användas av kommunerna eller kommunalförbund som stöd vid upprättande av taxor inom de verksamhetsområden som har sin utgångspunkt i lagen om skydd mot olyckor (LSO) och lagen om brandfarliga och explosiva varor (LBE). När en kommun upprättar sina taxor i enlighet med detta material, är kommunens eller kommunalförbundets handläggningskostnad per timme för respektive myndighetsområde en viktig utgångspunkt.

Det är kommunen som beslutar om sina taxor, och naturligtvis också över sin metod att beräkna handläggningskostnaden per timme. SKL:s underlag är ett förslag på metod, tillgängligt för den kommun som önskar använda det.

När det i följande text står ”kommun” i denna handledning avses även kommunalförbund, förutom där det av kontexten tydligt framgår att det endast är en kommun som avses.

Vad består underlaget av?

Underlaget för att beräkna handläggningskostnaden per timme består av en mall i Excel som finns att ladda ned [här](#)

Den handledning du nu läser har som syfte att vägleda dig i att använda mallen.

Hur ska resultatet användas?

Den framräknade handläggningskostnaden per timme ska användas vid framtagande av taxor med hjälp av dokumentet ”Underlag för konstruktion av LSO- och LBE-taxor”. Detta dokument finns [här](#).

Kontakt

Kontakta gärna oss på SKL om du har frågor, synpunkter eller förbättringsförslag, så att vi kan vidareutveckla underlaget och denna handledning.

Kontaktuppgifter till personer på SKL som kan ge mer information om taxeunderlaget finns [här](#).

Avgränsningar

Underlaget gäller inte för handläggning inom området rengöring (sotning) och brandskyddskontroll enligt 3 kap. 6 § LSO.

Vad är det som ska räknas ut?

KAPITEL

2

Vad är det som ska räknas ut?

Syftet är att ta reda på vilka kostnader kommunen i genomsnitt har per timme för den handläggning som utförs inom ett myndighetsområde.

Med myndighetsområde menar vi det område för vilket det bedöms rimligt att beräkna en gemensam handläggningskostnad per timme inom lagen om skydd mot olyckor och lagen om brandfarliga och explosiva varors områden i kommunen och där det finns en laglig möjlighet att ta ut en avgift. Till exempel är tillsyn enligt 5 kap. 4 § Lagen (2003:778) om skydd mot olyckor ett myndighetsområde där en handläggningskostnad per timme kan räknas fram. Detta kan exempelvis variera beroende på kommunens organisation och arbetssätt. Här behöver kommunen själv bedöma sin situation. Bedömer kommunen exempelvis att handläggningskostnaden är densamma för tillsyn och tillstånd enligt om brandfarliga och explosiva varor, eller är det två olika? Kan handläggningskostnaden per timme vara lika för områdena lagen om skydd mot olyckor och lagen om brandfarliga och explosiva varor där det är möjligt att ta ut en avgift.

För att räkna ut denna handläggningskostnad per timme behöver man ta fram en kostnad i kronor per år och en tid i timmar per år.

Kostnaden utgörs av kommunens *genomsnittliga* kostnad i kronor per år för en handläggare (en årsarbetare) inom myndighetsområdet. Denna kostnad består av summan av två eller tre olika delar – lönekostnad, del av gemensamma kostnader och eventuella myndighetsspecifika kostnader.

Tiden utgörs av den tid i timmar per år en handläggare inom myndighetsområdet i kommunen *i genomsnitt* ägnar åt handläggning.

Resultatet ska spegla situationen i den enskilda kommunen. Det skiljer sig helt naturligt åt mellan olika kommuner eftersom deras förhållanden inte är identiskt lika.

Ny mall – nya begrepp

Upplägget i detta underlag skiljer sig delvis från hur äldre underlag från SKL varit uppställda. Syftet är att göra beräkningen tydligare. Det har medfört att vissa begrepp har ändrats. Var därför uppmärksam på begreppens innebörd.

Diskutera beräkningen i kommunen

Handläggningskostnaden per timme är en mycket viktig beståndsdel i kommunernas taxearbete. Det är därför viktigt att diskutera frågan internt på förvaltningen eller enheten både före och efter det att beräkningarna görs. Vilka kostnader har kommunen för respektive myndighetsområde? Vilket system har kommunen för fördelning av gemensamma kostnader? Vem har överblick över kostnaderna? Hur kan den personen eller funktionen involveras i arbetet med beräkningen? Hur är arbetet organiserat? Hur är taxorna strukturerade? Har kommunen en samsyn mellan de olika myndighetsområdena som räknar fram handläggningskostnader per timme?

Hur gör man?

KAPITEL 3

Steg för steg

I detta kapitel går vi igenom steg för steg hur mallen ska fyllas i för att beräkna handlägningskostnaden per timme.

Innan du börjar

Börja med att spara mallen. Spara och namnge mallen en gång för varje myndighetsområde du beräknar en handlägningskostnad per timme för.

Du behöver ta fram en del uppgifter innan du börjar fylla i mallen. De flesta uppgifter om kostnader och intäkter finns i den egna budgeten. I många kommuner fördelas dock inte kostnaderna för gemensamma nyttigheter ut. De hanteras istället på ett eller annat sätt centralt av kommunen. En del uppgifter kan du behöva hämta från ditt personal- eller lönekontor eller motsvarande, andra från kommunens centrala ekonomiavdelning eller motsvarande.

Följ mallens struktur och fyll i dina uppgifter

Summor i vita fält i mallen är sådant du ska fylla i. Summor i grå fält beräknas automatiskt i mallen. Summor i blå fält är resultat som förs vidare till nästa steg eller utgör ett resultat.

Frånvaro	
Här anger du genomsnittlig frånvaro per handläggare (tim/år), uppgifterna hämtar du från personal-/lönekontoret.	
Semester	
Sjukdom	
Övrig frånvaro	
Summa genomsnittlig frånvaro (timmar/år)	-

Vita fält fyller du i

Faktiskt arbetad tid (timmar)	-
<small>(genomsnittlig årsarbetstid / handläggare minus frånvaro)</small>	

Grå fält fylls i automatiskt

Handläggningstid	
Här beräknar vi hur stor del av faktiskt arbetad tid som en heltidsanställd handläggare i genomsnitt lägger per år på handläggning. SKL schablon är 60% men man kan fylla i annan % alternativt ange antal timmar/år och handläggare i genomsnitt.	

Alternativ 1. ange handläggningstid i % av faktiskt arbetad tid	
Genomsnittlig handläggningstid (60% enl SKL schablon)	☒ Alt 1

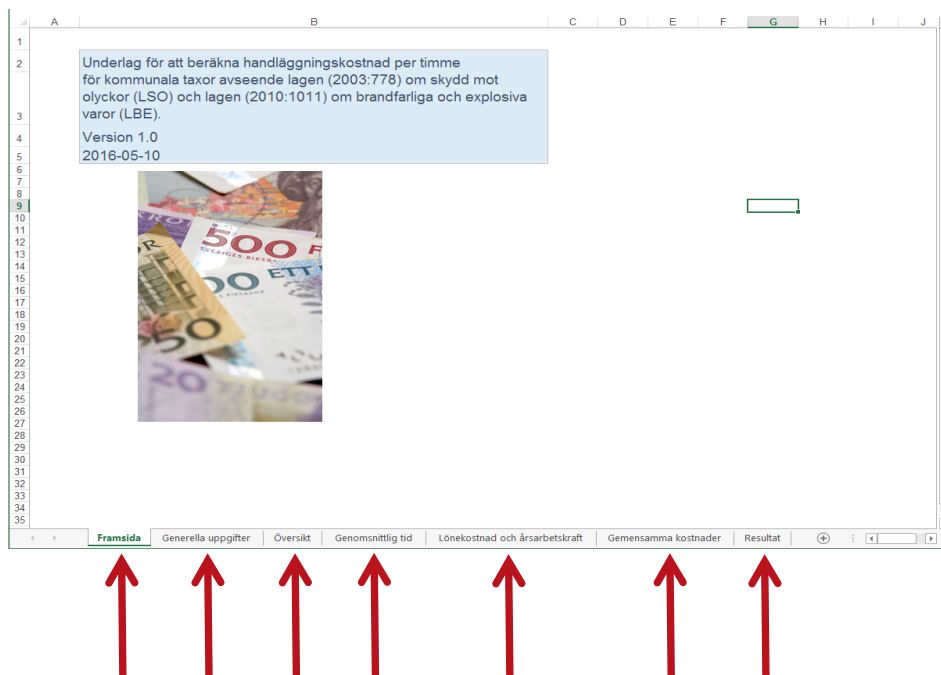
Alternativ 2. ange antal timmar/år och handläggare i genomsnitt	
Genomsnittlig handläggningstid (tim/pers och år för heltidsanställd handläggare)	☐ Alt 2

Detta är den genomsnittliga handläggningstiden per handläggare och år som förs över till nästa steg (avser heltidsanställd handläggare)	
Genomsnittlig handläggningstid tim/handläggare enligt ovan	<input type="text"/>

Blå fält fylls i automatiskt med ett resultat, eller ett resultat som förs över till ett efterföljande steg i mallen

Mallens flikar

Mallen innehåller sju olika flikar, se illustrationen nedan. Här följer en genomgång av de olika flikarna.

1. Fliken Framsida

Detta är ett försättsblad. Här ska inga uppgifter läggas in.

2. Fliken Generella uppgifter

Här fyller du i för vilket myndighetsområde i din kommun som beräkningen gäller, och vem som gjort uträkningen och när. Använd rullisten för att välja aktuellt myndighetsområde.

3. Fliken Översikt

Här ska inga uppgifter läggas in.

Till vänster finns en illustration av arbetsgången för att fylla i mallen. Till höger finns en lista med resultat, som fylls i automatiskt allteftersom du lägger in uppgifter under övriga flikar.

4. Fliken Genomsnittlig tid

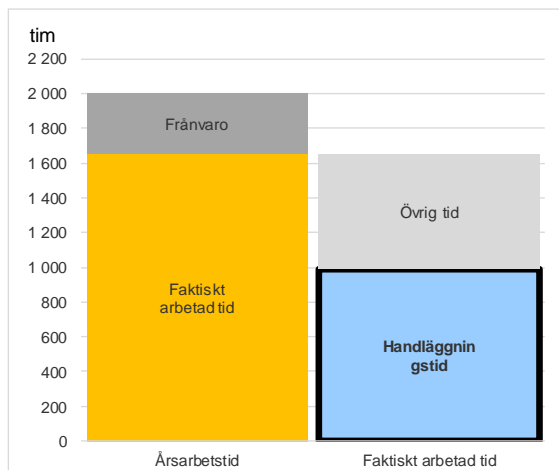
Under denna flik ska du komma fram till hur mycket tid en heltidsanställd handläggare inom myndighetsområdet i din kommun *i genomsnitt* ägnar åt handläggning, uttryckt i timmar per år.

Här lägger du därför in uppgifter om hur fördelningen av genomsnittliga arbetstiden ser ut för en handläggare inom myndighetsområdet i din kommun. Resultatet visar handläggningstiden i timmar per handläggare och år. Resultatet förs sedan över till nästa steg i mallen.

Det är viktigt att notera att de uppgifter som läggs in här ska motsvara en *genomsnittlig heltidsanställd* handläggare i er kommun, alltså inte någon enskild person.

Samtidigt som du fyller i dina uppgifter, kommer du att kunna se dem illustrerade i ett diagram till höger i bilden. Det åskådliggör hur fördelningen av tid ser ut för den genomsnittliga handläggaren inom myndighetsområdet i din kommun, i enlighet med de siffror du matat in. Här ser du också hur olika begrepp som används i mallen förhåller sig till varandra.

Figuren visar ett exempel på hur ett sådant diagram kan se ut. Siffrorna speglar inte ett faktiskt exempel.

Under denna flik handlar det enbart om den *tid* som ägnas åt handläggning inom myndighetsområdet. Detta alltså oavsett vem som i slutänden kommer att betala för tiden. I handläggningstiden ingår därför all den handläggning som en handläggare inom myndighetsområdet i genomsnitt utför, oavsett om tiden kommer att betalas via taxeuttag eller via skattemedel.

Schablonmässigt brukar handläggningstiden inom denna typ av verksamhet enligt SKL:s erfarenhet utgöra 60 % av den faktiskt arbetade tiden. Det är viktigt att man i kommunen tar ställning till om schablonen stämmer eller inte. Avviker kommunens förhållanden mycket från schablonen måste naturligtvis faktiska siffror användas istället.

Övrig tid utgör i det här fallet all arbetad tid som inte ägnas åt direkt handläggning av ett ärende till exempel utbildning, möten, inläsning av nya föreskrifter m.m. som hör till myndighetsområdet.

5. Fliken Lönekostnad och årsarbetskraft

Under denna flik beräknas den genomsnittliga lönekostnaden för en heltidsanställd handläggare inom myndighetsområdet i din kommun, uttryckt i kronor per år.

Under rubriken Lönekostnad börjar du med att ange vilka *totala* lönekostnader, inklusive PO-tillägg, kommunen har för de personer som arbetar med handläggning inom myndighetsområdet. Mallen beräknar därefter den *genomsnittliga* lönekostnaden per handläggare och år.

Slutligen anger du antal årsarbetskrafter inom myndighetsområdet i din kommun. Använd det antal årsarbetskrafter som ni planerar för inom myndighetsområdet.

6. Fliken Gemensamma kostnader

Under denna flik beräknas två saker. Först myndighetsområdets del av den aktuella *förvaltningens* gemensamma kostnader som belastar varje handläggare inom *myndighetsområdet*. Därefter hur stor del av eventuella kostnader specifika för *myndighetsområdet* som belastar varje handläggare inom *myndighetsområdet*.

Med *förvaltning* avses den organisationsnivå ovanför myndighetsområdet som nyttjar gemensamma kostnader och tjänster. Förvaltningen kan exempelvis utgöras av en räddningsnämnd eller ett kommunalförbund med flera olika myndighetsområden. Om det aktuella myndighetsområde du håller på att beräkna handläggningskostnaden för utgör en egen förvaltning eller en sådan ekonomisk enhet som gör att du redan har uppgifter nedbrutna på den nivån, räknar du naturligtvis direkt med dessa uppgifter.

Gemensamma kostnader finns ofta i förvaltningens budget. Vissa av förvaltningens gemensamma kostnader hanteras däremot på central nivå i kommunen. Förvaltningens andel av dessa kostnader bör tas med i beräkningen, även om de inte belastar den egna budgeten. Om det inte går att få fram kostnaderna, kan de uppskattas.

När du angett myndighetsområdet andel av alla gemensamma kostnader delas kostnaden med antalet årsarbetskrafter inom myndighetsområdet som du angav i fliken Lönekostnad och årsarbetskraft.

I nästa steg lämnar vi myndighetsområdets andel av gemensamma kostnader och går specifika kostnader för *myndighetsområdet* som inte finns med i tabellen gemensamma kostnader. Här kan du ange eventuella kostnader som enbart ska belastas det aktuella myndighetsområdet. Hit räknas exempelvis den andel av nämndens eller kommunalförbundets totala budget som avser myndighetsområdet i fråga, eller kostsam utrustning som bara är till för det specifika myndighetsområdet. Observera att du redan kan ha tagit med alla kostnader i tabellen gemensamma kostnader och att du här inte ska ta med några ytterligare kostnader.

Mallen räknar ut myndighetsområdets andel av de gemensamma kostnaderna per handläggare och år och myndighetsområdets specifika kostnader per handläggare och år. Dessa värden förs över till fliken resultat.

7. Fliken Resultat

Här syns en sammanställning av de olika deluppgifter som beräknats under de tidigare flikarna och resultatet, i form av handläggningskostnaden per timme, för det myndighetsområde du lagt in uppgifter för.

Till höger finns även ett diagram som illustrerar de olika ingående kostnadernas påverkan på den beräknade handläggningskostnadens storlek.

Under fliken Resultat finns också plats för att eventuellt notera indexuppräknad handläggningskostnad per timme för efterföljande år.

Slutförande

Om du har följt mallen är nu beräkningen av handläggningskostnaden per timme färdig.

Glöm inte att fatta beslut om handläggningskostnaden och om respektive taxa i kommunfullmäktige.

Mer information om taxor och index kommer att läggas ut löpande på www.skl.se/trygghet.

I nästa kapitel finner du några praktiska tips för användandet av mallen.

Lycka till med det fortsatta arbetet!

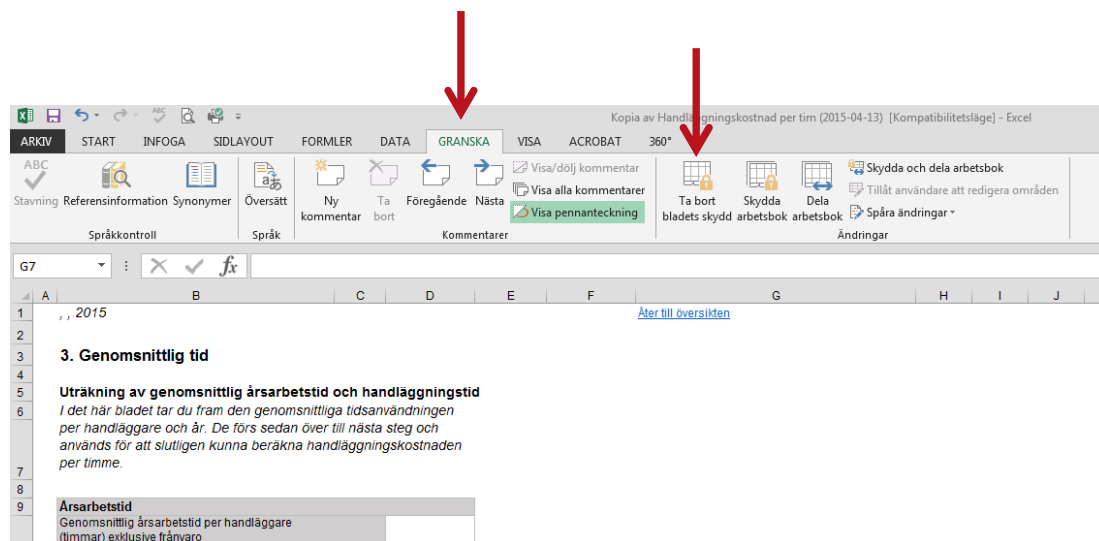
Några praktiska tips om mallen

KAPITEL

4

Skyddade blad

Bladen i mallen är skyddade för att förhindra oönskade ändringar som gör att mallen inte fungerar som avsett. Skyddet har inget lösenord. Då du laddat hem en egen version av mallen kan du alltså själv vid behov låsa upp detta skydd. Gå in på Granska och klicka på Ta bort bladets skydd.

Beräkningar som utförs automatiskt i mallen

Om du vill se vilka beräkningar mallen gör, går det att spåra när du tagit bort bladets skydd enligt ovan. Markera den cell där du vill spåra varifrån uppgifterna till summan kommer ifrån. Klicka på Formler och sedan Spåra överordnade. Underlaget till beräkningen går då att spåra via blå pilar som visas på skärmen. Klicka på Ta bort pilar när du är klar.

The screenshot shows the Excel interface with the 'FORMLER' ribbon selected. The spreadsheet content is as follows:

3. Genomsnittlig tid	
Uträkning av genomsnittlig årsarbetstid och handläggningstid	
I det här bladet tar du fram den genomsnittliga tidsanvändningen per handläggare och år. De förs sedan över till nästa steg och används för att slutligen kunna beräkna handläggningskostnaden per timme.	
Årsarbetstid	
Genomsnittlig årsarbetstid per handläggare (timmar) exklusive frånvaro (2 000 tim enl SKL schablon)	2 000
Frånvaro	
Här anger du genomsnittlig frånvaro per handläggare (tim/år), uppgifterna hämtas du från personal-/lönekontoret.	
Semester	200
Sjukdom	100
Övrig frånvaro	50
Summa genomsnittlig frånvaro (timmar/år)	350
Faktiskt arbetad tid (timmar)	1 650
<i>(genomsnittlig årsarbetstid / handläggare minus frånvaro)</i>	
	tim

Figuren nedan visar genomsnittlig

KLAR

Uppräkning med hjälp av index

För att handläggningskostnaden per timme, och därmed taxan, ska följa kommunens kostnadsutveckling kan en årlig indexuppräkning göras. Under fliken Resultat i mallen finns det plats för att indexuppräknas handläggningskostnaden per timme.

Observera att indexuppräkning utan nytt beslut i kommunfullmäktige enbart kan göras om beslutet om respektive taxa stödjer sådan indexuppräkning. Notera också att ni behöver se över taxebestämmelserna i respektive taxa, så att rätt index anges i taxan om ni byter index.

SKL tillhandahåller ett index som går att använda till uppräkning av handläggningskostnaden, Prisindex för kommunal verksamhet (PKV). Prisindexet är avsett att användas av kommunerna som underlag vid beräkning av kostnadernas utveckling i fasta löner och priser. Det är detta prisindex som används i SKL:s egna beräkningar och beskrivningar av sektorns kostnadsutveckling. PKV tas fram genom att priserna för löner, material och tjänster samt köpt verksamhet viktas till ett genomsnittligt pris. Mer om indexet finns att ta del av på www.skl.se/ekonomijuridikstatistik/ekonomi/budgetochplanering/prisindex.

Handledning till underlag för att beräkna handläggningskostnad per timme

---

För kommunala taxor avseende lagen om skydd mot olyckor och lagen om brandfarliga och explosiva varor

Det här är en handledning från SKL som stöd för hur man använder vår mall för att beräkna handläggningskostnaden per timme inom lagen om skydd mot olyckors (LSO) och lagen om brandfarliga och explosiva varors (LBE) myndighetsområden.

Upplysningar om innehållet
Max Ekberg, max.ekberg@skl.se

© Sveriges Kommuner och Landsting, 2016